

2022

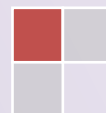
**III Всеукраїнська науково - практична
конференція здобувачів вищої освіти та
молодих учених**

**«Фінансово-економічні
механізми розвитку
підприємництва: теоретичний
та практичний аспекти»**

24 – 25 листопада 2022 р.

Український державний університет науки і технологій
Кафедра управління фінансами, облікової аналітики
та моніторингу бізнесу
26.11.2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Інститут модернізації змісту освіти

Український державний університет науки і технологій

Українська інженерно-педагогічна академія

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Львівський національний університет природокористування

Полтавська державна аграрна академія

Збірник матеріалів

***III Всеукраїнської науково - практичної конференції здобувачів
вищої освіти та молодих учених***

**«Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва:
теоретичний та практичний аспекти»**

24-25 листопада 2022 р.

м. Дніпро

Лист МОН України від 12.01.2022 №22.1/10-28

УДК 330.111.66:316.422

Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва: теоретичний та практичний аспекти: Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково - практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених (24 – 25 листопада 2022 р.). – Дніпро: УДУНТ, 2022. – 191 с.

У збірнику містяться матеріали III Всеукраїнської науково - практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених «Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва: теоретичний та практичний аспекти» (24 – 25 листопада 2022 р.). Для науковців, викладачів, фахівців-практиків, студентів економічних спеціальностей

Програмний комітет конференції:

Божанова О.В., к.е.н., доцент, в.о. декана факультету економіки та менеджменту Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Акімова Т.В., к.е.н., доцент, в.о. завідувачки кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Навчально-наукового інституту «Інститут промислових та бізнес технологій» Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Бобиль В.В., д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Навчально-наукового інституту «Дніпровський інститут інфраструктури і транспорту» Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Прохорова В.В., д.е.н., професор, завідувачка кафедри економіки та менеджменту Української інженерно-педагогічної академії, м. Харків

Плаксієнко В.Я., д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії, м. Полтава

Грицина О.В., к.е.н., доцент, завідувачка кафедри фінансів, банківської справи та страхування Львівського національного університету природокористування, м. Львів

Мушнікова С.А., д.е.н., доцент, професор кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Навчально-наукового інституту «Інститут промислових та бізнес технологій» Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Зелікман В.Д., к.т.н., доцент, професор кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Навчально-наукового інституту «Інститут промислових та бізнес технологій» Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

За додержання норм авторського права, достовірність наведених фактичних даних, посилань на джерела, імена та назви несе відповідальність автор матеріалів

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

<i>Алсуф'єва О.О., Зіберова Н.І.</i> Актуальні питання імпортозаміщення у розвитку ресторанного бізнесу в Україні	8
<i>Безверхий В. Ю., Леонідов І.Л.</i> Підвищення міжнародної конкурентоспроможності виробників автотранспортних послуг	11
<i>Білоцерківець В.В., Завгородній К.О.</i> Зовнішня торгівля як каталізатор розвитку національної економіки	13
<i>Дейнека Я.М., Аніщенко Л.О., Шпиртько Г.Ю.</i> Комплексний підхід до вдосконалення системи управління персоналом на підприємствах України з зовнішньоекономічною діяльністю	16
<i>Дем'яненко Т.І.</i> Формування стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства: методика та практика	18
<i>Дубей Ю.В.</i> Сучасні тенденції техніко-технологічного розвитку України	20
<i>Дяченко К. С.</i> Теоретико-методичні засади подолання дисбалансу професійного розподілу людського капіталу продуктивних сил регіону	22
<i>Білоцерківець В.В., Ісламов Н.С.</i> Азербайджанська економіка на перехрестях історії: національні та глобальні виміри	25
<i>Кушнір Т.М.</i> Укономічні чинники неповернення до України населення, що виїхало за кордон внаслідок російсько-української війни	26
<i>Леонідов І.Л.</i> Еволюція власності та привласнення інтелектуального продукту: міжнародний досвід	29
<i>Пилипено Ю.І., Покоłodна С.А.</i> Сучасні форми міжнародного бізнесу	31
<i>Приходченко О.Ю.</i> Імітаційне моделювання економічного розміру замовлень	33
<i>Прохорова В.В., Чобіток І.О.</i> Інноваційна складова бізнесу як ключовий фактор успіху вітчизняних підприємств	35
<i>Прушківська Е.В., Лазнева І.О., Васильченко К.І.</i> Особливості діяльності транснаціональних корпорацій в умовах пандемії спричиненої COVID-19	36
<i>Сисько О.Г., Моголівець А.А.</i> Теоретико-методологічні засади розвитку економічних систем в умовах циклічності	39
<i>Сластьяникова В.І.</i> Генерації та прийняття управлінських рішень на рівні державного управління	41
<i>Стеценко С.П., Локтіонова Я.Ф., Гаврилюк В.Я.</i> Забезпечення фінансової стійкості будівельних підприємств у стратегічному періоді	43
<i>Суліма О.О.</i> Науковий керівник: <i>Чеснік Н.М.</i> Перспективи розвитку кондитерської галузі в Україні	45
<i>Шпиртько Г.Ю., Вишневський І.І.</i> Управління розвитком підприємства	47

3. Ушкалов В. Ф. , Мокрій Т. Ф. , Малишева І. Ю., Безрукавий Н. В. Прогнозування зносу головок залізничних рейок в процесі експлуатації // Техн. механіка. 2019. № 3. С. 66-76.
4. Баканов М.И., Шеремет А. Д. Теория экономического анализа: Учебник. М.: Финансы и статистика, 1999. 416 с.
5. Пинхасик Е.Э. Анализ работы пассажирских автотранспортных предприятий интегральным методом. М.: Транспорт, 1989. 80 с.

*Білоцерківець В.В., д-р екон. наук, проф.,
професор кафедри міжнародної економіки,
політичної економії та управління
crumtess@gmail.com
Завгородній К.О.,
магістрант кафедри міжнародної економіки,
політичної економії та управління,
Український державний університет науки і технологій*

ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ ЯК КАТАЛІЗАТОР РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Міжнародна торгівля є історично першою формою міжнародних економічних відносин, заснованою на розвитку міжнародного поділу та спеціалізації виробництва, порівняльних конкурентних перевагах національних економік, прагненнях подолати обмеженості національної ресурсної бази та внутрішніх ринків. У сучасний період вона опосередковує рух третини ВВП світу та охоплює близько 80% міжнародних економічних відносин світ-системи [1].

З позицій національного господарства та національних резидентів участь у міжнародній торгівлі набуває форми зовнішньої торгівлі і складається із оплачуваних вивезених з країни (експорт, ЕХ) та ввезених до країни (імпорт, ІМ) товарів і послуг. У міжнародному торгово-економічному праві товаром у широкому сенсі вважається будь-яка продукція, послуги, роботи, права інтелектуальної власності та інші немайнові права, призначені для продажу (оплатної передачі).

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» визначає експорт товарів як продаж товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України, включаючи реекспорт товарів [2].

Імпорт (імпорт товарів) - купівля (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України, включаючи купівлю товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами [2].

В умовах урізноманітненого глобального економічного середовища однією із передумов налагодження взаємовигідних зовнішньоторговельних відносин є варіабельність їх форм (табл. 1).

Таблиця 1 – Сучасна класифікація форм міжнародної торгівлі

Ознака	Форми
Об'єкт торгівлі	• товари (промислові, паливні матеріали та корисні копалини, сільськогосподарська продукція (відповідно до УКТ ЗЕД)); • послуги; • об'єкти інтелектуальної власності;

Ознака	Форми
За специфікою об'єкта торгівлі (для промислових товарів)	• готова продукція; • продукція у розібраному вигляді та комплектне обладнання;
За особливостями технічного обслуговування у сфері обігу та споживання	• із передпродажним сервісом; • із передпродажним доопрацюванням; • із обслуговуванням у гарантійний період; • із обслуговуванням у після гарантійний період;
Форма організації	• пряма; • непряма (за участю посередників); • на особливих товарних ринках (біржі, торги, аукціони, ярмарки); • тендери (ініційовані покупцем відкриті чи закриті конкурсні торги);
За формою оплати	• бартерна, оплатна (традиційна);
З ступенем взаємозалежності (права й обов'язки) покупця та продавця	• традиційна; • оренда (рентинг, хайринг, лізинг); • зустрічна компенсаційна торгівля; • торгівля у межах промислового співробітництва;
По відношенню до чинного законодавства	• легальна; • нелегальна (тіньова, "чорна");
За кількістю учасників	• двостороння, багатостороння;
За умовами оплати	• традиційна (товар ↔ гроші, 100% оплата при оформленні угоди); • авансова; • кредитна;
За характером зв'язку між учасниками	• епізодична (з разовим ефектом); • систематична (постійний ефект);
За умовами регулювання	• звичайна; • з режимом найбільшого сприяння; • преференційна; • дискримінаційна.

Складено із використанням [3-4].

Саме різноманіття - ключ до поширеності та ефективності міжнародної торгівлі. Це шанс для майже кожного з економічно активних суб'єктів господарювання проявити себе в міру свого підприємницького, інноваційного, конкурентного й ресурсного потенціалів, самореалізуватися як продуцент унікальних та (або) порівняно кращих чи дешевших товарів, інтегруватися в систему більш високого структурного рівня та знайти в ній за відповідних передумов власну комфортну ринкову нішу [3].

Наявна множина форм міжнародної торгівлі є результатом еволюції глобальної економічної системи та міжнародної економічної діяльності. Кожний крок у її розвитку, кожне наступне оновлення й збільшення варіантів взаємовигідних торговельних відносин, легітимізація нових способів комерціалізації результатів, запровадження нових платіжних інструментів та схем оплати, спрямовані на збільшення доступних варіантів залучення економічних суб'єктів до глобальної торгової мережі та її регіональних осередків.

Міжнародна торгівля є визнаним рушієм економічного зростання та каталізатором соціально-економічного розвитку [4]. Про її роль у стимулюванні економічного зростання свідчать емпіричні дослідження, що підтверджують істотну додатну кореляцію темпів зростання ВВП і темпів зростання експорту. Цей зв'язок найбільш виразно проявляється у

країн так званого розвинутого центру з більш потужним промисловим потенціалом. Це доводить, що стале зростання під впливом експорту відбувається переважно тоді, коли країна досягла певного мінімального вихідного рівня розвитку і має щонайменше дві можливості: а) у тактичному плані за рахунок достатньо розвинутого внутрішнього товаровиробництва й відповідної помірної імпортозалежності забезпечувати додатний чистий експорт ($EX > IM$) та похідне мультиплікативне збільшення ВВП та б) у стратегічному плані - відповідно до власних інтересів впливати на конкурентні та цінові умови міжнародної торгівлі, визначати засади тарифного й нетарифного захисту цільових ринків.

Міжнародна торгівля сприяє економічному розвитку країн (рис.1), створюючи можливість для реалізації їх міжнародних абсолютних та відносних переваг. Вона стимулює більш ефективне використання внутрішніх ресурсів і дає змогу отримувати вигоди спеціалізації та участі в міжнародному поділі праці. Країни мають можливість задовольняти свої потреби в сировині, капітальних та споживчих товарах, технологіях, які не виробляються місцевими підприємствами або виробляються з високими витратами, нарощувати виробництво з урахуванням попиту світового ринку на ті товари, щодо яких вони мають порівняльні переваги спеціалізації [4]. Додатковий попит за рахунок світового ринку допомагає подолати вузькість внутрішнього ринку, збільшити ефект економії від масштабів виробництва завдяки доступу на більш ємні та номенклатурно різноманітні ринки.

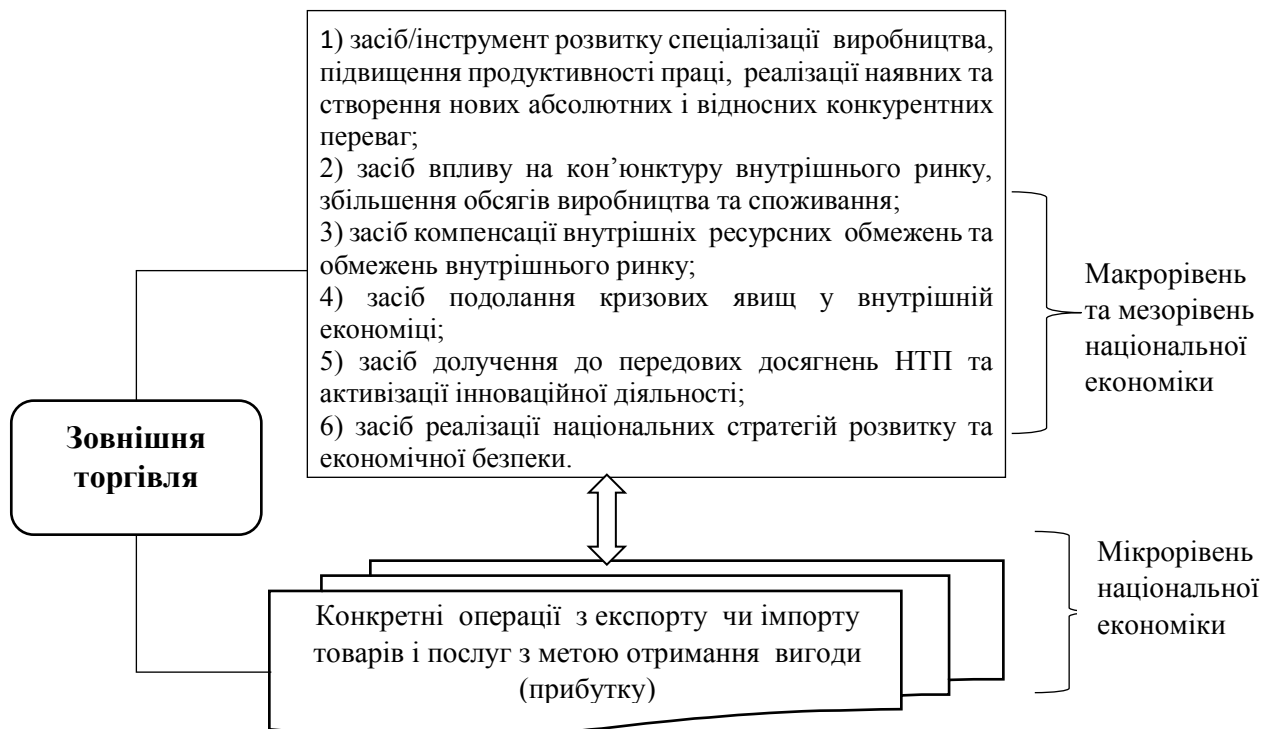

Рис. 1 - Зовнішня торгівля як засіб реалізації національної стратегії розвитку.

Оскільки, розвиток зовнішньої торгівлі, збільшення експорту, удосконалення його структури та підвищення технологічного рівня є одним з нагальних питань, у Національній економічній стратегії України на період до 2030 року йому приділяється значну увагу. В якості стратегічних цілей напрямку «Міжнародна економічна політика і торгівля» визначаються: забезпечення взаємовигідної торгівлі з країнами світу та досягнення розширеного доступу до зовнішніх ринків; підвищення конкурентоспроможності українських товарів та послуг, створення позитивного іміджу країни; впровадження збалансованої імпоротної політики з комплексною оцінкою потенційного впливу, яка стимулюватиме переважно інвестиційний, а не споживчий імпорт [5]. Сподіваємося, що розв'язання поставлених завдань, що наразі лише посилюють свою актуальність і значення, сприятимуть прискореному повоєнному відновлення та розвитку України, посиленню її конкурентних позицій на світовому та регіональних ринках.

Список використаної літератури

1. World Bank national accounts data. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.ZS?view=chart2>
2. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” в ред. від 01.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
3. Сучасна міжнародна економіка: підруч. [Білоцерківець В.В., Завгородня О.О., Золотарьова О.В. та інші] ; за ред. В.М. Тарасевича. Дніпро: ПБП «Економіка», 2019. 386 с.
4. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / За ред В.В Рокочої. Київ: ВНЗ “Університет економіки та права ”КРОК”, 2018.698 с.
5. Постанова КМУ від 03 березня 2021 р. № 179 «Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>

Дейнека Я.М.

здобувачів вищої освіти кафедри менеджменту

Аніщенко Л.О.

старший викладач кафедри менеджменту

Шпортко Г.Ю., к.т.н., доцент

доцент кафедри менеджменту

Український державний університет науки і технологій

Навчально-науковий інститут промислових та бізнес технологій

an.lud.98@gmail.com

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ З ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Серед систем, створюваних людьми, можна виокремити особливу категорію так званих цілеспрямованих систем, до яких належать соціально-економічні системи. Це такі системи, що мають ціль функціонування та містять у своєму складі людей як елементи.

Перші праці дослідження засад управління соціально-економічним розвитком належать таким відомим вченим як П. Друкер, У. Кінг, М. Мескон, М. Портер, Т. Санталайнен, М. Тодаро, Е. Тофлер [1; 2].

Надійність управлінських систем у теорії управління соціальними системами склалася порівняно нещодавно, унаслідок чого в достатній мірі розроблених теоретичних підходів і апробованих методів оцінки й забезпечення надійності систем управління, які могли б бути піддані серйозному аналізу, не існує.

Надійністю системи називається її здатність безвідмовно працювати протягом певного інтервалу часу в заданих умовах експлуатації при мінімальних витратах часу на усунення відмов і профілактику.

Поділяються системи управління в залежності від ступеня участі людини в реалізації управляючих впливів саме на цю систему. Отже, вони поділяються на технічні, людино-машинні (ергати́чні), організаційні.

До технічних належать системи, які функціонують без участі людини. Прикладами людиномашинних (ергати́чних) систем можуть бути автоматизовані системи управління різного призначення: у них людина поєднана з технічними пристроями, причому остаточне рішення приймає людина, а засіб автоматизації лише допомагають їй обґрунтовано приймати рішення.

До організаційних систем належать соціальні системи – групи, колективи людей, суспільство в цілому.

У процесі управління соціально-економічними системами, що є, безсумнівно, досить складними, відмови, що виникають на різних рівнях управління, найчастіше мають